

Σειρά Ευρωπαϊκών Συνθηκών / 93

**Ευρωπαϊκή Σύμβαση
για το Νομικό Καθεστώς
των Μεταναστών Εργαζομένων**

Στρασβούργο, 24.11.1977

Τα Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης που υπογράφουν τη Σύμβαση αυτή,

Κρίνοντας ότι σκοπός του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι η επίτευξη μεγαλύτερης ενότητας μεταξύ των Μελών του για τη διαφύλαξη και προώθηση των ιδεωδών και αρχών που αποτελούν την κοινή τους κληρονομιά καθώς και την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής προόδου, ιδίως με την προάσπιση και ανάπτυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών. -

Λαμβάνοντας υπόψη ότι το νομικό καθεστώς των μεταναστών εργαζομένων, που είναι υπήκοοι Κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, θα έπρεπε να ρυθμίζεται κατά τρόπο που να διασφαλίζει κατά το μέγιστο δυνατό ότι αυτοί τυγχάνουν μεταχείρισης όχι λιγότερο ευνοϊκής, από πλευράς συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, σε σχέση με τους εργαζόμενους που είναι υπήκοοι του Κράτους υποδοχής.

Έχοντας αποφασίσει να διευκολύνουν την κοινωνική προώθηση των μεταναστών εργαζομένων καθώς και των οικογενειών τους.

Επιβεβαιώνοντας ότι τα δικαιώματα και προνόμια τα οποία απολαμβάνουν οι υπήκοοι τόσο του ενός όσο και του άλλου Κράτους παραχωρούνται λόγω της στενής σχέσης που ενώνει τα Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης μέσω του Καταστατικού του.

Συμφώνησαν τα ακόλουθα:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Άρθρο 1 - Ορισμοί

1. Για το σκοπό αυτής της Σύμβασης ο όρος «μετανάστης εργαζόμενος» θα σημαίνει ένα υπήκοο Συμβαλλομένου Μέρους στον οποίο έχει δοθεί η άδεια από ένα άλλο Συμβαλλόμενο Μέρος να διαμένει στην περιφέρεια του για την ανάληψη αμειβόμενης απασχόλησης.
2. Η Σύμβαση αυτή δε θα εφαρμόζεται σε:
 - (α) συνοριακούς εργαζόμενους,
 - (β) καλλιτέχνες, ψυχαγωγούς και αθλητές που απασχολούνται για μία σύντομη περίοδο καθώς και ελεύθερους επαγγελματίες,
 - (γ) ναυτικούς, (δ) πρόσωπα που καταρτίζονται,
 - (ε) εποχιακούς εργαζόμενους θεωρούνται εκείνοι οι οποίοι, ενώ είναι υπήκοοι ενός Συμβαλλομένου Μέρους, ασκούν στο έδαφος ενός άλλου Συμβαλλομένου Μέρους μία δραστηριότητα που εξαρτάται από την εναλλαγή των εποχών του έτους, με βάση ένα συμβόλαιο ορισμένου χρόνου ή συγκεκριμένης απασχόλησης,
 - (ζ) εργαζόμενους, οι οποίοι είναι υπήκοοι ενός Συμβαλλομένου Μέρους και αναλαμβάνουν ειδικευμένη εργασία στο έδαφος ενός άλλου Συμβαλλομένου Μέρους για λογαριασμό μίας επιχείρησης, η οποία έχει αναγνωρισμένο γραφείο εκτός του εδάφους αυτού του Συμβαλλομένου Μέρους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Άρθρο 2 - Τρόποι πρόσληψης

1. Η πρόσληψη μελλοντικών μεταναστών εργαζομένων μπορεί να γίνεται είτε με επώνυμη είτε με ανώνυμη αίτηση. Στην τελευταία περίπτωση θα καθίσταται ενεργή με τη μεσολάβηση της επίσημης αρχής του Κράτους προέλευσης, εάν υπάρχει μία τέτοια αρχή και, όπου κρίνεται απαραίτητο, με τη μεσολάβηση της αρμόδιας αρχής του Κράτους υποδοχής.
2. Τα διοικητικά έξοδα της πρόσληψης, εισόδου και τοποθέτησης, όταν αυτές οι λειτουργίες εκτελούνται από μία επίσημη αρχή, δε θα επιβαρύνουν το μελλοντικό μετανάστη εργαζόμενο.

Άρθρο 3 - Ιατρικές εξετάσεις και επαγγελματική δοκιμασία

1. Η πρόσληψη μελλοντικών εργαζόμενων μεταναστών μπορεί να απαιτήσει τη διεξαγωγή ιατρικής εξέτασης και επαγγελματικής δοκιμασίας.
2. Η ιατρική εξέταση και η επαγγελματική δοκιμασία αποβλέπουν να εξακριβώσουν εάν ο μελλοντικός μετανάστης εργαζόμενος είναι σωματικά και πνευματικά κατάλληλος και διαθέτει την απαραίτητη τεχνική εξειδίκευση για την προσφερόμενη σε αυτόν εργασία και να διαπιστώσουν ότι η κατάσταση της υγείας του δεν θέτει σε κίνδυνο την δημόσια υγεία.
3. Συμφωνίες για την επιστροφή δαπανών που συνδέονται με ιατρική εξέταση και επαγγελματική δοκιμασία θα συνομολογούνται, όπου κρίνεται απαραίτητο, μέσω διμερών συμφώνων, ώστε να διασφαλίζεται ότι τα έξοδα αυτά δεν καταβάλλονται από το μελλοντικό μετανάστη εργαζόμενο.
4. Ένας μετανάστης εργαζόμενος που λαμβάνει μία ατομική προσφορά απασχόλησης δεν θα απαιτείται, με εξαίρεση λόγους εξαπάτησης, να υφίσταται επαγγελματική δοκιμασία, εκτός εάν ο εργοδότης το ζητήσει.

Άρθρο 4 - Δικαίωμα εξόδου - Δικαίωμα εισόδου - Διοικητικές διατυπώσεις

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Χράτος θα εγγυάται τα αωολονθα δικαιώματα στους μετανάστες εργαζομένους:
 - το δικαίωμα να εγκαταλείψουν το έδαφος του Συμβαλλομένου Μέρους του οποίου είναι υπήκοοι,
 - το δικαίωμα της εισόδου στο έδαφος ενός Συμβαλλομένου Μέρους, με σκοπό την ανάληψη αμειβόμενης απασχόλησης μετά τη χορήγηση σχετικής έγκρισης και την απόκτηση των αναγκαίων εγγράφων.
2. Τα δικαιώματα αυτά θα υπόκεινται στους περιορισμούς εκείνους που καθορίζονται από την νομοθεσία και είναι αναγκαία για την προστασία της εθνικής ασφάλειας, δημόσιας τάξης, δημόσιας υγείας ή των ηθών.
3. Τα έγγραφα που απαιτούνται από το μετανάστη εργαζόμενο για την αποδημία και την είσοδο του ως μετανάστη θα εκδίδονται το ταχύτερο δυνατό χωρίς χρηματική επιβάρυνση ή με καταβολή ενός χρηματικού ποσού που δεν υπερβαίνει το διοικητικό κόστος.

Άρθρο 5 - Διατυπώσεις και διαδικασία όσον αφορά το συμβόλαιο εργασίας

Κάθε μετανάστης εργαζόμενος που έχει γίνει δεκτός για απασχόληση θα εφοδιάζεται πριν την αναχώρηση του προς το Κράτος υποδοχής με ένα συμβόλαιο εργασίας ή με μία καθορισμένη προσφορά απασχόλησης, που είναι δυνατόν να διατυπωθούν σε μία ή περισσότερες από τις

γλώσσες που χρησιμοποιούνται στο Κράτος προέλευσης και σε μία ή περισσότερες από τις γλώσσες του χρησιμοποιούνται στο Κράτος υποδοχής. Η χρήση τουλάχιστον μίας γλώσσας του Κράτους προέλευσης και μίας γλώσσας του Κράτους υποδοχής θα είναι υποχρεωτική σε περίπτωση πρόσληψης από μία επίσημη αρχή ή από ένα επίσημα αναγνωρισμένο γραφείο απασχόλησης.

Άρθρο 6 - Ενημέρωση

1. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα ανταλλάσσουν και θα παρέχουν σε υποψήφιους μετανάστες κατάλληλη ενημέρωση σχετικά με τη διαμονή τους, τις συνθήκες και τις ευκαιρίες για οικογενειακή επανένωση, τη φύση της εργασίας, την πιθανότητα σύναψης ενός νέου συμβολαίου εργασίας μετά τη λήξη του πρώτου, τα απαιτούμενα προσόντα, τις συνθήκες εργασίας και διαβίωσης (περιλαμβανομένου του κόστους ζωής), την αμοιβή, την κοινωνική ασφάλιση, την κατοικία, τη διατροφή, τη μεταφορά αποταμιεύσεων, τα ταξίδια και τις κρατήσεις που γίνονται στους μισθούς όσον αφορά εισφορές για κοινωνική προστασία και κοινωνική ασφάλιση, φόρους και άλλες επιβαρύνσεις. Πληροφόρηση μπορεί επίσης να παρέχεται για τις πολιτιστικές και θρησκευτικές συνθήκες στο Κράτος υποδοχής.
2. Σε περίπτωση πρόσληψης μέσω μίας επίσημης αρχής του Κράτους υποδοχής, θα παρέχεται ενημέρωση στον υποψήφιο μετανάστη εργαζόμενο πριν την αναχώρηση του και σε γλώσσα που μπορεί εύκολα να κατανοήσει, ώστε να λάβει μία απόφαση με πλήρη επίγνωση της πραγματικότητας. Η μετάφραση, όπου είναι αναγκαία, της σχετικής ενημέρωσης, σε μία γλώσσα την οποία μπορεί να κατανοήσει ο υποψήφιος μετανάστης εργαζόμενος, θα εξασφαλίζεται κατ' αρχήν από το Κράτος υποδοχής.
3. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος αναλαμβάνει την υποχρέωση να λάβει τα κατάλληλα μέτρα ώστε να εμποδίζει κάθε παραπλανητική προπαγάνδα σχετικά με την αποδημία και την εισόδο κάποιου ως μετανάστη.

Άρθρο 7 - Μετάβαση

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος αναλαμβάνει την υποχρέωση να διασφαλίσει, σε περίπτωση επίσημης ομαδικής πρόσληψης, ότι το κόστος μετάβασης προς το Κράτος υποδοχής δεν θα καταβάλλεται από το μετανάστη εργαζόμενο. Οι συμφωνίες κάλυψης των σχετικών δαπανών θα καθορίζονται σύμφωνα με διμερή σύμφωνα τα οποία μπορούν ακόμη να επεκτείνουν αυτά τα μέτρα στις οικογένειες και τους εργαζόμενους που προσλαμβάνονται ατομικά.
2. Σε περίπτωση μεταναστών εργαζόμενων και των οικογενειών τους που κατά τη μετάβαση τους προς το Κράτος υποδοχής ή κατά το ταξίδι της επιστροφής τους προς το Κράτος προέλευσης απλώς διέρχονται μέσω του εδάφους ενός Συμβαλλομένου Μέρους, πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα από τις αρμόδιες αρχές του Κράτους διέλευσης για τη διευκόλυνση του ταξιδιού τους και την αποφυγή διοικητικών καθυστερήσεων και εμποδίων.
3. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα εξαιρεί τους μετανάστες εργαζόμενους από δασμούς εισαγωγής και φόρους κατά το χρόνο εισόδου στο Κράτος υποδοχής και κατά την τελική επιστροφή στο Κράτος προέλευσης καθώς και κατά την απλή διέλευση, σε σχέση με:
 - (α) τα προσωπικά είδη και τα κινητά περιουσιακά αντικείμενα των μεταναστών εργατών και των μελών της οικογένειάς τους που ανήκουν στην οικοσκευή τους,
 - (β) μία εύλογη ποσότητα από εργαλεία και φορητό εξοπλισμό αναγκαίο για την άσκηση του επαγγέλματός τους.

Οι συγκεκριμένες εξαιρέσεις θα παρέχονται σύμφωνα με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς των ενδιαφερομένων Κρατών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Άρθρο 8 - Άδεια εργασίας

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος, το οποίο επιτρέπει την είσοδο ενός μετανάστη εργαζόμενου για ανάληψη αμειβόμενης εργασίας, θα εκδίδει σχετικά ή θα ανανεώνει μία άδεια εργασίας (εκτός εάν εξαιρείται από την υποχρέωση αυτή), σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στη νομοθεσία του.
2. Μια άδεια εργασίας που εκδίδεται για πρώτη φορά, είναι δυνατό να μην δεσμεύει τον εργαζόμενο στον ίδιο εργοδότη ή στον ίδιο τόπο για περίοδο μεγαλύτερη του έτους.
3. Σε περίπτωση ανανέωσης της άδειας εργασίας του μετανάστη εργαζόμενου, αυτή θα πρέπει κατ' αρχήν να ισχύει για μία περίοδο τουλάχιστον ενός έτους, εφόσον κάτι τέτοιο επιτρέπεται από τις συγκεκριμένες συνθήκες και τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας.

Άρθρο 9 - Άδεια παραμονής

1. Όπου η εθνική νομοθεσία το απαιτεί, κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα εκδίδει άδειες παραμονής στους μετανάστες εργαζόμενους οι οποίοι έχουν λάβει την έγκριση για ανάληψη αμειβόμενης εργασίας στο έδαφος τους σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στη Σύμβαση αυτή.
2. Η άδεια παραμονής θα εκδίδεται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της εθνικής νομοθεσίας και εάν είναι αναγκαίο θα ανανεώνεται για μία περίοδο κατ' αρχήν τουλάχιστον ίδια με την άδεια εργασίας. Όταν η άδεια εργασίας ισχύει επ' αόριστον, η άδεια παραμονής κατά γενικό κανόνα θα εκδίδεται και, εάν είναι αναγκαίο, θα ανανεώνεται για μία περίοδο τουλάχιστον ενός έτους. Η έκδοση και η ανανέωση της θα γίνεται χωρίς χρηματική επιβάρυνση ή με καταβολή ενός ποσού που καλύπτει μόνο το διοικητικό κόστος.
3. Οι διατάξεις αυτού του Άρθρου θα εφαρμόζονται επίσης στα μέλη της οικογένειας του μετανάστη εργαζόμενου, στα οποία επιτράπηκε η διαμονή μαζί του σύμφωνα με το Άρθρο 12 της Σύμβασης αυτής.
4. Εάν ένας μετανάστης εργαζόμενος παύσει να απασχολείται, είτε λόγω προσωρινής ανικανότητας για εργασία εξαιτίας ασθένειας ή ατυχήματος είτε λόγω ανεργίας, που επιβεβαιώνονται από τις αρμόδιες αρχές, θα πρέπει να του επιτραπεί, με σκοπό την εφαρμογή του Άρθρου 25 της Σύμβασης αυτής, να παραμείνει στο έδαφος του Κράτους υποδοχής για μία περίοδο η οποία δε θα πρέπει να είναι μικρότερη των 5 μηνών.

Εντούτοις, το Συμβαλλόμενο Μέρος δε θα δεσμεύεται στην περίπτωση αυτή να επιτρέπει την παραμονή ενός μετανάστη εργαζόμενου για περίοδο που υπερβαίνει την περίοδο καταβολής του επιδόματος ανεργίας.

5. Η άδεια παραμονής που εκδόθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως 3 αυτού του Άρθρου, είναι δυνατό να ανακληθεί:
 - (α) για λόγους εθνικής ασφάλειας, δημοσίας πολιτικής ή των ηθών,
 - (β) εάν ο κάτοχος αρνείται, αφού του έχει δοθεί η απαραίτητη πληροφόρηση, για τις συνέπειες μίας τέτοιας άρνησης, να συμμορφωθεί προς τα μέτρα που καθορίζονται από επίσημη ιατρική αρχή με σκοπό την προστασία της δημόσιας υγείας,

(γ) εάν δεν εκπληρώνεται μία ουσιαστική προϋπόθεση για την έκδοση της ή την ισχύ της.

Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος οπωσδήποτε αναλαμβάνει την υποχρέωση να παρέχει προς τους μετανάστες εργαζόμενους, των οποίων οι άδειες παραμονής έχουν πάψει να ισχύουν, ένα αποτελεσματικό δικαίωμα να προσφεύγουν, σύμφωνα με τις διαδικασίες που καθορίζονται στη νομοθεσία του, σε μία δικαστική ή διοικητική αρχή.

Άρθρο 10 - Υποδοχή

1. Μετά την άφιξη στο Κράτος υποδοχής, οι μετανάστες εργαζόμενοι και τα μέλη των οικογενειών τους θα λαμβάνουν την κατάλληλη ενημέρωση και πληροφόρηση καθώς και κάθε συνδρομή για την εγκατάσταση και προσαρμογή τους.
2. Για το σκοπό αυτό, οι μετανάστες εργαζόμενοι και τα μέλη των οικογενειών τους θα δικαιούνται βοήθεια και παροχές κοινωνικής προστασίας από τις κοινωνικές υπηρεσίες του Κράτους υποδοχής ή από φορείς που εποπτεύονται από το δημόσιο τομέα στο Κράτος υποδοχής καθώς επίσης και βοήθεια από τις προξενικές αρχές του Κράτους προέλευσης τους. Επιπλέον, οι μετανάστες εργαζόμενοι θα δικαιούνται με τις ίδιες προϋποθέσεις όπως και οι εργαζόμενοι εθνικοί υπήκοοι, συνδρομή και παροχές από τις υπηρεσίες απασχόλησης. Οπωσδήποτε, κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα προσπαθήσει να εξασφαλίζει την παρέμβαση ειδικών κοινωνικών υπηρεσιών, οποτεδήποτε η κατάσταση το απαιτεί, με στόχο τη διευκόλυνση και το συντονισμό της υποδοχής των μεταναστών εργαζομένων και των οικογενειών τους.
3. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος αναλαμβάνει να εξασφαλίζει ότι οι μετανάστες εργαζόμενοι και τα μέλη των οικογενειών τους μπορούν ελεύθερα να ασκούν τα θρησκευτικά τους καθήκοντα, σύμφωνα με τη θρησκεία τους. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα διευκολύνει αυτήν την άσκηση των θρησκευτικών καθηκόντων στο πλαίσιο των διατιθεμένων μέσων.

Άρθρο 11 - Ανάλληψη οφειλομένων ποσών που αφορούν θέματα συντήρησης

1. Το καθεστώς των μεταναστών εργαζομένων δεν πρέπει να παρεμποδίζει την ανάληψη οφειλομένων ποσών σχετικών με τη συντήρηση προσώπων στο Κράτος προέλευσης προς τα οποία έχουν αυτοί υποχρεώσεις συντήρησης που προκύπτουν από οικογενειακή σχέση, γονική σχέση, γάμο ή στενή συγγένεια, περιλαμβανομένης και της υποχρέωσης συντήρησης σε σχέση με παιδιά που δεν είναι νόμιμο.
2. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση της ανάληψης οφειλομένων ποσών σε σχέση με τη συντήρηση αυτή, χρησιμοποιώντας κατά το δυνατόν τον τύπο που υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης.
3. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος πρέπει, όσο είναι δυνατόν, να λαμβάνει μέτρα για το προσδιορισμό μίας μόνο εθνικής ή περιφερειακής αρχής που θα λαμβάνει και θα διεκπεραιώνει τις αιτήσεις για ποσά που οφείλονται σε υποχρεώσεις συντήρησης σύμφωνα με την παράγραφο 1.
4. Αυτό το Άρθρο δεν θα επηρεάζει τις υφιστάμενες ή μελλοντικές διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες.

Άρθρο 12 - Επανένωση οικογένειας

1. Ο ή η σύζυγος ενός μετανάστη εργαζόμενου που απασχολείται νόμιμα στην περιοχή ενός Συμβαλλομένου Μέρους καθώς και τα ανύπαντρα τέκνα του, εφόσον θεωρούνται ανήλικα συμφωνά με τη σχετική νομοθεσία του Κράτους υποδοχής, που προστατεύονται από το μετανάστη εργαζόμενο, έχουν το δικαίωμα, σύμφωνα με προϋποθέσεις ανάλογες με αυτές που εφαρμόζει η παρούσα Σύμβαση για την είσοδο μεταναστών εργαζομένων και σύμφωνα με τη

διαδικασία εισόδου που καθορίζεται από ένα ανάλογο νόμο ή από διεθνείς συμφωνίες, να επανασυνδέονται με τον μετανάστη εργαζόμενο στην περιοχή ενός Συμβαλλομένου Μέρους, με την προϋπόθεση ότι το τελευταίο έχει διαθέσιμη κατοικία κατάλληλη για μετανάστη εργαζόμενο στην περιοχή όπου αυτός απασχολείται.

2. Κάθε Κράτος έχει τη δυνατότητα, σε οποιοδήποτε χρόνο, μέσω μίας δήλωσης προς το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία θα καθίσταται ενεργή ένα μήνα μετά την ημερομηνία λήψης της, να κάνει εφικτή την οικογενειακή επανένωση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 με την επιβολή της προϋπόθεσης να διαθέτει ο μετανάστης σταθερούς και επαρκείς πόρους για την κάλυψη των αναγκών της οικογένειάς του.
3. Κάθε Κράτος μπορεί, σε οποιοδήποτε χρόνο, με δήλωση του προς το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία θα καθίσταται ενεργή ένα μήνα μετά την ημερομηνία λήψης της, να αποδεσμεύεται προσωρινά από την υποχρέωση χορήγησης έγκρισης που προβλέπεται στην παράγραφο 1, για ένα ή περισσότερα τμήματα της περιφέρειας που θα προσδιορίσει στη δήλωση του, με την προϋπόθεση ότι αυτά τα μέτρα δε θα συγκρούονται με υποχρεώσεις που απορρέουν από άλλες διεθνείς συμφωνίες. Η δήλωση θα καθορίζει τους ειδικούς λόγους που δικαιολογούν την αποδέσμευση σε σχέση με την ικανότητα υποδοχής.

Κάθε Κράτος που χρησιμοποιεί αυτή τη δυνατότητα αποδέσμευσης θα γνωστοποιεί στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης τα μέτρα που έλαβε, εξασφαλίζοντας ότι αυτά τα μέτρα θα δημοσιοποιούνται το συντομότερο δυνατό. Επίσης θα ενημερώνει το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη λήξη αυτών των μέτρων και το χρόνο που οι διατάξεις της Σύμβασης εφαρμόζονται πλήρως και πάλι.

Η αποδέσμευση δεν θα επηρεάζει, κατ' αρχήν, τις αιτήσεις για οικογενειακή επανένωση που έχουν υποβληθεί στις αρμόδιες αρχές, πριν από την υποβολή της δήλωσης στο Γενικό Γραμματέα από μετανάστες εργαζομένους που έχουν ήδη εγκατασταθεί στο μέρος της σχετικής περιφέρειας.

Άρθρο 13 - Στέγαση

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα παρέχει στους μετανάστες εργαζομένους, όσον αφορά τη στέγαση και τη μίσθωση, μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που παρέχεται στους δικούς του υπηκόους, εφόσον το θέμα αυτό ρυθμίζεται από την εθνική νομοθεσία.
2. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα διασφαλίζει ότι οι αρμόδιες εθνικές αρχές διενεργούν επιθεωρήσεις σε περιπτώσεις όπου χρειάζεται, σε συνεργασία με τις αντίστοιχες προξενικές αρχές, στα πλαίσια της αρμοδιότητάς τους, ώστε να κατοχυρώσουν ότι οι συνθήκες στέγασης για τους μετανάστες εργαζομένους εξασφαλίζονται όπως και για τους υπηκόους του.
3. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος αναλαμβάνει την υποχρέωση να προστατεύει τους μετανάστες εργαζομένους κατά της εκμετάλλευσης όσον αφορά τη μίσθωση, σύμφωνα με τους νόμους και κανονισμούς του για το θέμα αυτό.
4. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα διασφαλίζει, με τα διατιθέμενα μέσα από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, ότι η στέγαση των μεταναστών εργαζομένων θα είναι κατάλληλη.

Άρθρο 14 - Προσχολική Εκπαίδευση — Σχολική Εκπαίδευση — Γλωσσική Εκπαίδευση — Επαγγελματική Κατάρτιση και Επανακατάρτιση

1. Οι εργαζόμενοι μετανάστες και τα μέλη των οικογενειών τους που έχουν εισέλθει νόμιμα στο έδαφος ενός Συμβαλλομένου Μέρους θα δικαιούνται, στην ίδια βάση και με τις ίδιες προϋποθέσεις με τους εργαζομένους υπηκόους του Κράτους, πρόσβαση στη γενική εκπαίδευση

και την επαγγελματική κατάρτιση και επανακατάρτιση, ενώ θα τους παρέχεται πρόσβαση στην ανώτερη εκπαίδευση, σύμφωνα προς τους γενικούς κανόνες που διέπουν την εισαγωγή στα αντίστοιχα ιδρύματα του Κράτους υποδοχής.

2. Για την προώθηση της πρόσβασης προς τα γενικά και επαγγελματικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και τα κέντρα επαγγελματικής κατάρτισης, το Κράτος υποδοχής θα διευκολύνει τη διδασκαλία της γλώσσας του ή, σε περίπτωση περισσοτέρων γλωσσών, μίας από τις γλώσσες του στους μετανάστες εργαζόμενους και στα μέλη των οικογενειών τους.
3. Με σκοπό την εφαρμογή των παραπάνω παραγράφων 1 και 2, η παροχή υποτροφιών θα επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια κάθε Συμβαλλομένου Μέρους, το οποίο θα καταβάλλει προσπάθειες για να παρέχει στα παιδιά των μεταναστών εργαζομένων που διαβιούν με τις οικογένειες τους στο Κράτος υποδοχής - σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 12 της Σύμβασης αυτής - τις ίδιες διευκολύνσεις όπως και στους υπηκόους του Κράτους υποδοχής.
4. Τα προηγούμενα εκπαιδευτικά προσόντα των εργαζομένων, καθώς και τα πτυχία και τα επαγγελματικά προσόντα που αποκτήθηκαν στο Κράτος προέλευσης, θα αναγνωρίζονται από κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος σύμφωνα με τους όρους που περιέχονται σε διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες.
5. Τα ενδιαφερόμενα Συμβαλλόμενα Μέρη, ενεργώντας από κοινού, θα διασφαλίζουν ότι τα προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης και επανακατάρτισης, υπό την έννοια αυτού του άρθρου, θα συμβάλλουν όσο το δυνατό περισσότερο στην ικανοποίηση των αναγκών των μεταναστών εργαζομένων με σκοπό την επιστροφή τους στο Κράτος προέλευσης.

Άρθρο 15 - Διδασκαλία της μητρικής γλώσσας των μεταναστών εργαζομένων

Τα ενδιαφερόμενα Συμβαλλόμενα Μέρη θα υιοθετούν μέσω κοινής συμφωνίας μέτρα με στόχο τη διδασκαλία στα παιδιά των εργαζομένων μεταναστών ειδικών μαθημάτων για την εκμάθηση της μητρικής τους γλώσσας, ώστε να διευκολύνουν μεταξύ άλλων την επιστροφή τους στον τόπο καταγωγής τους.

Άρθρο 16 - Συνθήκες εργασίας

1. Στο πεδίο των συνθηκών εργασίας, οι μετανάστες εργαζόμενοι που έχουν εφοδιαστεί με άδεια εργασίας θα απολαμβάνουν μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή από εκείνη που ισχύει για τους εργαζόμενους υπηκόους δυνάμει νομοθετικών ή διοικητικών διατάξεων, συλλογικών συμβάσεων εργασίας ή εθίμων.
2. Δεν επιτρέπεται μέσω ατομικής σύμβασης εργασίας η απόκλιση από την αρχή της ίσης μεταχείρισης που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο.

Άρθρο 17 - Μεταφορά καταθέσεων

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα επιτρέπει, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στη νομοθεσία του, τη μεταφορά όλου ή μέρους του ποσού των εισοδημάτων και καταθέσεων των μεταναστών εργαζομένων που εκείνοι επιθυμούν να μεταφέρουν.

Αυτή η διάταξη θα ισχύει επίσης για τη μεταφορά χρηματικών ποσών απαραίτητων για μετανάστες εργαζόμενους όσον αφορά τη συντήρησή τους. Η μεταφορά ποσών που είναι απαραίτητα για τη συντήρησή τους δεν πρέπει με κανένα τρόπο να εμποδίζεται ή να απαγορεύεται.

2. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα επιτρέπει, σύμφωνα με διμερείς συμφωνίες ή με άλλα μέσα, τη μεταφορά τέτοιων χρηματικών ποσών απαραίτητων για τη συντήρηση των μεταναστών εργαζομένων, όταν αυτοί εγκαταλείψουν το έδαφος του Κράτους υποδοχής.

Άρθρο 18 - Κοινωνική ασφάλιση

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος αναλαμβάνει την υποχρέωση να παρέχει στην περιφέρεια του σε μετανάστες εργαζομένους και στα μέλη των οικογενειών τους, ίση μεταχείριση με τους υπηκόους του, στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην εθνική νομοθεσία και τις διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες που έχουν ήδη συναφθεί μεταξύ των ενδιαφερομένων Συμβαλλομένων Μερών.
2. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα προωθούν επιπλέον τη διασφάλιση στους μετανάστες εργαζόμενους και στα μέλη των οικογενειών τους της διατήρησης αποκτηθέντων δικαιωμάτων ή δικαιωμάτων κατά τη διαδικασία απόκτησης τους, όπως επίσης και τη χορήγηση παροχών στο εξωτερικό, μέσω διμερών και πολυμερών συμφωνιών.

Άρθρο 19 - Κοινωνική και ιατρική πρόνοια

Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος αναλαμβάνει την υποχρέωση να παρέχει στην περιφέρεια του στους μετανάστες εργαζόμενους και τα μέλη των οικογενειών τους, τα οποία βρίσκονται νόμιμα στο έδαφος του, τις ίδιες παροχές κοινωνικής και ιατρικής πρόνοιας που απολαμβάνουν και οι υπήκοοι του, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει δύναμει άλλων διεθνών Συμβάσεων και ιδιαίτερα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του 1953 περί Κοινωνικής και Ιατρικής Αντίληψης.

Άρθρο 20 - Εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες - Υγιεινή της εργασίας

1. Όσον αφορά την πρόληψη εργατικών ατυχημάτων, επαγγελματικών ασθενειών και την υγιεινή της εργασίας, οι μετανάστες εργαζόμενοι θα απολαμβάνουν τα ίδια δικαιώματα και την ίδια προστασία όπως και οι εργαζόμενοι υπήκοοι, σε εφαρμογή της νομοθεσίας και των συλλογικών συμβάσεων ενός Συμβαλλομένου Μέρους και λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση τους.
2. Ένας μετανάστης εργαζόμενος, ο οποίος έπεσε θύμα εργατικού ατυχήματος ή έχει προσβληθεί από επαγγελματική ασθένεια στο Κράτος υποδοχής θα απολαμβάνει μέτρα εργασιακής αποκατάστασης στην ίδια βάση με τους υπηκόους εργαζομένους.

Άρθρο 21 - Επιθεώρηση των συνθηκών εργασίας

Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα επιθεωρεί ή θα προβλέπει επιθεώρηση για τις συνθήκες εργασίας των μεταναστών εργαζομένων με τον ίδιο τρόπο που προβλέπεται για τους υπηκόους εργαζομένους του. Η επιθεώρηση αυτή θα διενεργείται από αρμόδιες επιτροπές ή φορείς του Κράτους υποδοχής καθώς και από κάθε άλλη αρχή εξουσιοδοτημένη από το Κράτος υποδοχής.

Άρθρο 22 - Θάνατος

Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα λαμβάνει μέριμνα, εντός του πλαισίου της νομοθεσίας του και εάν είναι αναγκαίο εντός του πλαισίου διμερών συμφωνιών, ώστε να εξασφαλίζεται η απαραίτητη βοήθεια και συνδρομή για τη μεταφορά προς το Κράτος προέλευσης της σωρού του μετανάστη εργαζομένου που απεβίωσε λόγω εργατικού ατυχήματος.

Άρθρο 23 - Φορολογία εισοδήματος

1. Όσον αφορά τα εισοδήματα και χωρίς αναφορά στις διατάξεις περί διπλής φορολόγησης που περιέχεται στις συμφωνίες που ήδη συνομολογήθηκαν ή μπορεί στο μέλλον να συναφθούν ανάμεσα στα Συμβαλλόμενα Μέρη, οι μετανάστες εργαζόμενοι δεν θα υπόκεινται εντός του εδάφους ενός Συμβαλλομένου Μέρους σε δασμούς, επιβαρύνσεις, φόρους ή συνεισφορές οποιασδήποτε μορφής υψηλότερες ή πιο αυστηρές από εκείνες που επιβάλλονται στους υπηκόους σε παρόμοιες συνθήκες. Ειδικότερα θα δικαιούνται μειώσεις ή εξαιρέσεις από φόρους ή επιβαρύνσεις και σε όλα τα επιδόματα, περιλαμβανομένων και των οικογενειακών επιδομάτων.
2. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα αποφασίζουν μεταξύ τους, μέσω διμερών ή πολυμερών συμφωνιών για τη διπλή φορολόγηση, τα μέτρα που θα μπορούσαν να ληφθούν για την αποφυγή διπλής φορολόγησης στα εισοδήματα των μεταναστών εργαζομένων.

Άρθρο 24 - Λήξη σύμβασης και απόλυση

1. Κατά τη λήξη μιας σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου, στο τέλος της συμφωνημένης περιόδου και σε περίπτωση μιας αναμενόμενης ακυρότητας μιας τέτοιας σύμβασης ή μιας σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου θα παρέχεται στους μετανάστες-εργαζόμενους μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή απ' ότι παρέχεται στους υπηκόους εργαζομένους σύμφωνα με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας ή με τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας.
2. Στην περίπτωση ατομικής ή ομαδικής απόλυσης, οι μετανάστες εργαζόμενοι θα έχουν αντιμετώπιση ανάλογη με εκείνη που εφαρμόζεται σε υπηκόους εργαζομένους σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή με τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας, ειδικότερα όσον αφορά τη μορφή και την περίοδο κοινοποίησης, την αποζημίωση που προβλέπεται στη νομοθεσία ή στις συμβάσεις εργασίας ή αυτήν που οφείλεται σε περιπτώσεις αδικαιολόγητης ακύρωσης των συμβάσεων εργασίας τους.

Άρθρο 25 - Επαναπρόσληψη

1. Εάν ένας μετανάστης εργαζόμενος χάσει την δουλειά του για λόγους πέρα από τη θέληση του, όπως ομαδικές απολύσεις ή μακροχρόνια ασθένεια, η αρμόδια αρχή του Κράτους υποδοχής θα διευκολύνει την επαναπρόσληψή του σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.
2. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, το Κράτος υποδοχής θα προάγει τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση, όσο είναι δυνατόν, της επαγγελματικής επανακατάρτισης και της επαγγελματικής αποκατάστασης του εν λόγω μετανάστη εργαζομένου, με την προϋπόθεση ότι αυτός σκοπεύει να συνεχίσει την απασχόληση του στο ενδιαφερόμενο Κράτος.

Άρθρο 26 - Δικαίωμα για πρόσβαση στα δικαστήρια και τις διοικητικές αρχές του Κράτους υποδοχής

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα διασφαλίζει στους μετανάστες εργαζομένους μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή απ' ότι στους υπηκόους του όσον αφορά τις νομικές διαδικασίες. Οι μετανάστες εργαζόμενοι θα δικαιούνται, υπό τους ίδιους όρους όπως οι εθνικοί υπήκοοι, πλήρη νομική και δικαστική προστασία των προσώπων τους και της περιουσίας τους καθώς και των δικαιωμάτων και συμφερόντων τους, και ιδιαίτερα θα έχουν, όπως και οι υπήκοοι, το δικαίωμα πρόσβασης στα αρμόδια δικαστήρια και τις διοικητικές αρχές, σύμφωνα με τη νομοθεσία του Κράτους υποδοχής καθώς και το δικαίωμα να λαμβάνουν τη νομική βοήθεια οποιουδήποτε προσώπου της επιλογής τους που έχει τα απαραίτητα προσόντα σύμφωνα με τη νομοθεσία του Κράτους αυτού, για παράδειγμα σε περιπτώσεις διαφορών με εργοδότες, μέλη των οικογενειών τους ή τρίτα μέρη. Οι κανόνες του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου του Κράτους υποδοχής δεν θα επηρεάζονται απ' αυτό το Άρθρο.

2. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα παρέχει στους μετανάστες εργαζομένους νομική βοήθεια στην ίδια βάση με τους υπηκόους του και στην περίπτωση αστικών ή ποινικών διαδικασιών τη δυνατότητα να λαμβάνουν βοήθεια από έναν διερμηνέα όταν δεν μπορούν να κατανοήσουν ή να μιλήσουν την γλώσσα που χρησιμοποιείται στο δικαστήριο.

Άρθρο 27 - Χρήση υπηρεσιών απασχόλησης

Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος αναγνωρίζει το δικαίωμα στους μετανάστες εργαζομένους και στα μέλη των οικογενειών τους που νόμιμα γίνονται δεκτά στο έδαφος του, να κάνουν χρήση των υπηρεσιών απασχόλησης με τους ίδιους όρους όπως οι υπήκοοι εργαζόμενοι, σύμφωνα με τις νομικές διατάξεις και ρυθμίσεις και τη διοικητική πρακτική, περιλαμβανομένων των όρων πρόσβασης που ισχύουν σε αυτό το Κράτος.

Άρθρο 28 - Άσκηση των δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι

Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα επιτρέπει σε μετανάστες εργαζομένους το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι για την προστασία των οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων τους σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία για τους δικούς τους υπηκόους.

Άρθρο 29 - Συμμετοχή στις υποθέσεις της επιχείρησης

Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος να διευκολύνει όσο είναι δυνατόν τη συμμετοχή των μεταναστών εργαζομένων στις υποθέσεις της επιχείρησης υπό τους ίδιους όρους όπως και για τους υπηκόους εργαζομένους του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Άρθρο 30 - Επαναπατριsmός

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος, όσο είναι δυνατόν, θα λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να ενισχύει τους μετανάστες εργαζομένους και τις οικογένειες τους στην περίπτωση οριστικής επιστροφής στο Κράτος προέλευσης τους και ειδικότερα τα μέτρα που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 του Άρθρου 7 αυτής της Σύμβασης. Η εφαρμογή της διάταξης περί οικονομικής βοήθειας θα επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια κάθε Συμβαλλόμενου Μέρους.
2. Προκειμένου να καταστεί δυνατόν στους μετανάστες εργαζομένους να πληροφορηθούν, πριν αναχωρήσουν, τους όρους με τους οποίους θα μπορέσουν να εγκατασταθούν στο Κράτος προέλευσης τους, αυτό το Κράτος θα επικοινωνεί με το Κράτος υποδοχής, το οποίο θα καθιστά διαθέσιμες για εκείνους που το ζητούν, πληροφορίες που αφορούν ειδικότερα:
 - δυνατότητες και συνθήκες απασχόλησης στο Κράτος προέλευσης,
 - οικονομική βοήθεια που παρέχεται για οικονομική επανένταξη,
 - διατήρηση των δικαιωμάτων κοινωνικής ασφάλισης που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό,
 - μέτρα που λαμβάνονται για να διευκολύνουν την εξεύρεση κατοικίας,
 - την ισοτιμία που παρέχεται σε επαγγελματικά προσόντα που αποκτήθηκαν στο εξωτερικό και κάθε εξέταση για την εξασφαλίσουν την επίσημη αναγνώριση τους,
 - την ισοτιμία που παρέχεται σε πτυχία εκπαίδευσης, ώστε τα παιδιά των μεταναστών εργαζομένων να μπορούν να γίνουν δεκτά σε σχολεία χωρίς να χάνουν τάξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

Άρθρο 31 - Διατήρηση των κεκτημένων δικαιωμάτων

Καμία διάταξη αυτής της Σύμβασης δεν πρέπει να ερμηνεύεται ότι δικαιολογεί λιγότερο ευνοϊκή αντιμετώπιση από αυτή που απολαμβάνουν οι μετανάστες εργαζόμενοι σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του Κράτους υποδοχής ή σύμφωνα με διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες στις οποίες αυτό το Κράτος είναι Συμβαλλόμενο Μέρος.

Άρθρο 32 — Σχέσεις ανάμεσα σε αυτή τη Σύμβαση και το δίκαιο των Συμβαλλομένων μερών ή διεθνείς συμβάσεις

Οι διατάξεις αυτής της Σύμβασης δε θα επηρεάζουν δυσμενώς τις διατάξεις της νομοθεσίας των Συμβαλλομένων Μερών ή οποιεσδήποτε διμερείς ή πολυμερείς συνθήκες, συμβάσεις, συμφωνίες ή ρυθμίσεις, όπως επίσης και τα μέτρα που λαμβάνονται για να τις υλοποιούν, οι οποίες είναι ήδη σε ισχύ ή μπορεί να τεθούν σε ισχύ, σύμφωνα με τις οποίες περισσότερο ευνοϊκή αντιμετώπιση υφίσταται, ή θα παρέχεται στα πρόσωπα που προστατεύονται από τη Σύμβαση.

Άρθρο 33 - Εφαρμογή της Σύμβασης

1. Μία Συμβουλευτική Επιτροπή θα συσταθεί εντός ενός χρόνου από την έναρξη ισχύος αυτής της Σύμβασης.
2. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα διορίζει ένα αντιπρόσωπο στη Συμβουλευτική Επιτροπή. Κάθε άλλο Κράτος μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης θα μπορεί να αντιπροσωπεύεται από ένα παρατηρητή με δικαίωμα να εκφέρει γνώμη.
3. Η Συμβουλευτική Επιτροπή θα εξετάζει οποιεσδήποτε προτάσεις υποβάλλονται σε αυτό από ένα από τα Συμβαλλόμενα Μέρη με σκοπό να διευκολύνει ή να βελτιώσει την εφαρμογή της Σύμβασης, όπως και κάθε πρόταση τροποποίησης.
4. Οι απόψεις και υποδείξεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής θα υιοθετούνται από την πλειοψηφία των μελών της Επιτροπής. Οι προτάσεις για τροποποίηση της Σύμβασης θα πρέπει να υιοθετούνται ομόφωνα από τα μέλη της Επιτροπής.
5. Οι απόψεις, υποδείξεις και προτάσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής που προαναφέρθηκαν θα απευθύνονται προς την Επιτροπή των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία θα αποφασίζει για τις ενέργειες που θα γίνουν.
6. Η Συμβουλευτική Επιτροπή θα συγκαλείται από το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης και θα συνέρχεται, κατά γενικό κανόνα, τουλάχιστον μία φορά κάθε δύο χρόνια και επιπλέον όποτε τουλάχιστον δύο Συμβαλλόμενα Μέρη ή η Επιτροπή των Υπουργών το ζητά. Η Επιτροπή θα συνέρχεται μετά από αίτηση ενός από τα Συμβαλλόμενα Μέρη κάθε φορά που εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 3 του Άρθρου 12.
7. Η Συμβουλευτική Επιτροπή θα συντάσσει περιοδικώς, για λογαριασμό της Επιτροπής Υπουργών, μία έκθεση που περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικές με τους νόμους και κανονισμούς που ισχύουν στο έδαφος του Συμβαλλομένου Μέρους σχετικά με τα θέματα που εξετάζει η Σύμβαση αυτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

Άρθρο 34 - Υπογραφή, επικύρωση και έναρξη ισχύος

1. Η Σύμβαση αυτή θα είναι ανοιχτή για υπογραφή από τα Κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, θα υπόκειται σε επικύρωση, αποδοχή ή έγκριση. Πράξεις επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης θα κατατίθενται στο Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης.
2. Η Σύμβαση αυτή θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του τρίτου μήνα που ακολουθεί την ημερομηνία κατάθεσης της πέμπτης πράξης επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης.
3. Όσον αφορά ένα υπόγραφο Κράτος που επικυρώνει, αποδέχεται ή εγκρίνει μεταγενέστερα, η Σύμβαση θα τεθεί σε ισχύ την πρώτη ημέρα του τρίτου μήνα που ακολουθεί την ημερομηνία κατάθεσης της πράξης επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης.

Άρθρο 35 - Εδαφική εφαρμογή

1. Κάθε Κράτος μπορεί, κατά το χρόνο υπογραφής ή όταν καταθέτει την πράξη επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης ή κατά οποιοδήποτε μεταγενέστερο χρόνο, μέσω μίας δήλωσης προς το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, να επεκτείνει την εφαρμογή αυτής της Σύμβασης σε όλα ή οποιαδήποτε από τα εδάφη για τα οποία αναλαμβάνει τη διεθνή εκπροσώπηση ή ευθύνη.
2. Κάθε δήλωση η οποία έγινε σε εκτέλεση της προηγούμενης παραγράφου μπορεί, όσον αφορά κάθε αναφερόμενο σε αυτή τη δήλωση έδαφος, να αποσυρθεί.

Άρθρο 36 - Επιφυλάξεις

1. Κάθε Κράτος μπορεί, κατά το χρόνο υπογραφής ή όταν καταθέτει την πράξη επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης, να διατυπώνει μία ή περισσότερες επιφυλάξεις, οι οποίες μπορεί να σχετίζονται όχι με περισσότερα από εννιά άρθρα των Κεφαλαίων II έως IV συμπεριλαμβανόμενων, διαφορετικών από τα Άρθρα 4, 8, 9, 12, 16, 17, 20, 25, 26.
2. Κάθε Κράτος μπορεί, σε οποιοδήποτε χρόνο, να αποσύρει συνολικά ή μερικά μία επιφύλαξη που έχει κάνει σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο μέσω μίας δήλωσης προς το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία θα καθίσταται ενεργή από την ημερομηνία λήψης της.

Άρθρο 37 - Καταγγελία της Σύμβασης

1. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος μπορεί να καταγγείλει αυτή τη Σύμβαση μέσω μίας κοινοποίησης προς το Γενικό Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία θα καθίσταται ενεργή έξι μήνες μετά την ημερομηνία λήψης της.
2. Καμία επιφύλαξη δεν θα διατυπώνεται εντός πέντε χρόνων από την έναρξη ισχύος της Σύμβασης όσον αφορά το ενδιαφερόμενο Συμβαλλόμενο Μέρος.
3. Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος το οποίο παύει να είναι Μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης θα παύει να είναι Μέρος αυτής της Σύμβασης έξι μήνες μετά την ημερομηνία που χάνει την ιδιότητα του Μέλους του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Άρθρο 38 - Κοινοποιήσεις

Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα γνωστοποιεί στα Κράτη μέλη του Συμβουλίου :

- (α) κάθε υπογραφή,
- (β) την κατάθεση οποιασδήποτε πράξης επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης,
- (γ) κάθε κοινοποίηση σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 3 του Άρθρου 12,
- (δ) κάθε ημερομηνία έναρξης ισχύος αυτής της Σύμβασης σύμφωνα με το Άρθρο 34,
- (ε) κάθε δήλωση που λαμβάνεται σε εφαρμογή των διατάξεων του Άρθρου 35,
- (ζ) κάθε επιφύλαξη που έγινε σε εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 1 του Άρθρου 36,
- (η) την άρση οποιασδήποτε επιφύλαξης σύμφωνα με το Άρθρο 37 και την ημερομηνία στην οποία η καταγγελία λαμβάνει χώρα.

Για επιβεβαίωση των παραπάνω οι παρακάτω υπογράφωντες που είναι νόμιμα εξουσιοδοτημένοι για το σκοπό αυτό, υπογράφουν αυτή την Σύμβαση.

Έγινε στο Στρασβούργο στις 24 Νοεμβρίου 1977, στην αγγλική και γαλλική γλώσσα, κείμενα που είναι το ίδιο αυθεντικά, σε ένα μόνο αντίτυπο το οποίο κατατίθεται στα αρχεία του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ο Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρώπης θα κοινοποιεί ακριβή αντίγραφα σε κάθε Κράτος που υπογράφει τη Σύμβαση αυτή.